

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 3.210, 3.246, 3.250, 3.260, 3.262, 3.264 IR 3.266 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1), LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. I-1234 36⁴, 41, 42, 43, 50 IR 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2), LIETUVOS RESPUBLIKOS PAGALBOS NUO NUSIKALSTAMOS VEIKOS NUKENTĖJUSIEMS ASMENIMS ĮSTATYMO NR. XIV-169 2, 5 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 3), LIETUVOS RESPUBLIKOS NEĮGALIŲJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO NR. I-2044 11 IR 25¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 4), LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ĮSTATYMO NR. X-493 16, 17, 19², 25² IR 35 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 5), LIETUVOS RESPUBLIKOS IŠMOKŲ VAIKAMS ĮSTATYMO NR. I-621 15, 17, 18, 20, 21, 23 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 6), LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS ĮSTATYMO NR. X-686 5, 9, 10, 11, 13, 14, 15 IR 19 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 7), LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS ĮSTATYMO NR. IX-1675 20, 21, 23, 25, 26 IR 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 8), LIETUVOS RESPUBLIKOS PARAMOS MIRTIES ATVEJU ĮSTATYMO NR. I-348 9 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 9), LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS PARAMOS GINKLUOTO PASIPRIEŠINIMO (REZISTENCIJOS) DALYVIAMS ĮSTATYMO NR. VIII-541 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 10), LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-730 6 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 11), LIETUVOS RESPUBLIKOS KOMPENSACIJŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS GYNĖJAMS, NUKENTĖJUSIEMS NUO 1991 M. SAUSIO 11–13 D. IR PO TO VYKDYTOS SSRS AGRESIJOS, BEI JŲ ŠEIMOMS ĮSTATYMO NR. I-954 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 12), LIETUVOS RESPUBLIKOS NEPRIKLAUSOMYBĖS GYNĖJŲ IR KITŲ NUKENTĖJUSIŲ NUO 1991 M. SAUSIO 11-13 D. IR PO TO VYKDYTOS SSRS AGRESIJOS ASMENŲ TEISINIO STATUSO PRIPAŽINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1517 4 IR 5 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 13), LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL SOCIALINĖS PARAMOS ASMENIMS, SUŽALOTIEMS ATLIEKANT BŪTINĄJĄ KARINĘ TARNYBĄ SOVIETINĖJE ARMIJOJE, IR ŠIOJE ARMIJOJE ŽUVUSIŲJŲ ŠEIMOMS (1945-07-22 – 1991-12-31)“ NR. I-576

**8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau –
 Įstatymo projektas Nr. 14), LIETUVOS RESPUBLIKOS TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ
 ĮSTATYMO NR. XII-2507 5, 9 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
 (toliau – Įstatymo projektas Nr. 15), LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL
 UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 32 STRAIPSNIO PAKEITIMO
 ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 16), LIETUVOS RESPUBLIKOS
 ŠEIMYNŲ ĮSTATYMO NR. XI-681 3, 4, 5, 8, 15, 16, 17 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
 ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 17, LIETUVOS RESPUBLIKOS
 NEĮGALIJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO NR. I-2044 PAKEITIMO
 ĮSTATYMO NR. XIV-1722 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau –
 Įstatymo projektas Nr. 18) IRLIETUVOS RESPUBLIKOS TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ
 ĮSTATYMO NR. XII-2507 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-1723 1 STRAIPSNIO
 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas Nr. 19)
 (toliau kartu – Projektai)
 (TAP-23-143) (22-15900(3))**

2023-02-23 Nr. NV-376

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Bendro pobūdžio pastabos:

1. Atsižvelgdami į teikiamų Projektų tikslą – suderinti įstatymų nuostatas su Vietos savivaldos įstatymo, įsigaliosiančio 2023 m. balandžio 1 d. (toliau – VSĮ), nuostatomis ir pritardami Vidaus reikalų ministerijos 2023 m. vasario 14 d. Nr. 1D-860 išvadoje pateiktiems argumentams siūlome sistemiskai peržiūrėti *Projektus ir kitas Projektais nesiūlomas keisti įstatymų nuostatas, kuriose nustatyta savivaldybės ar jos institucijos kompetencija, funkcijos (igaliojimai)*, šiais aspektais:

1) Nustatant funkcijas (igaliojimus) vietoj nuorodos į „savivaldybę“, turėtų būti duodama nuoroda į konkrečią *savivaldybės instituciją ar savivaldybės administraciją*. Pvz., šiuo metu galiojančiame Socialinių paslaugų įstatyme yra nuostatų, kuriose nurodyta, kad tam tikrus veiksmus atlieka, sprendimus priima savivaldybės (pvz., 24¹ straipsnio 1 dalies 6 punktas, 25¹ straipsnis, 25² straipsnio 6 dalis ir pan.), todėl šių nuostatų keitimais turi būti papildytas Įstatymo projektas Nr.5.

2) Tikslinant nustatytų funkcijų priskyrimą *konkrečioms savivaldybės institucijoms turėtų būti* atsižvelgiama į VSĮ nuostatas, apibrėžiančias savivaldybės institucijų bei įstaigų igaliojimus bei funkcijas, todėl atitinkamas visuomeninių santykių sritis reglamentuojančiuose įstatymuose norminių administracinių aktų, t. y. daugkartinio taikymo teisės aktų, kuriuo nustatytos elgesio taisyklės, skirtos individualiai neapibrėžtai asmenų grupei patvirtinimas, galėtų būti *pavestas tik savivaldybės merui kaip vykdomajai institucijai*, o viešojo administravimo subjekto priimamų

administracinių sprendimų, t. y. teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei priėmimas galėtų būti *pavestas merui ar jo įgaliotam savivaldybės administracijos direktoriui*, o techninio, organizacinio ar panašaus pobūdžio funkcijos gali būti pavestos *savivaldybės administracijai*. Pvz., šiuo aspektu turėtų būti keičiama ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 50 straipsnio 1 dalis, kurioje bendrame sąraše dėstomi *savivaldybės institucijų ir įstaigų įgaliojimai vaiko teisių apsaugos srityje*, aiškiai įvardinant kuriam iš subjektų (konkrečioms savivaldybių institucijoms, kitiems subjektams) kokios funkcijos yra priskiriamos. Šiuo aspektu turėtų būti peržiūrėti ir kiti šio įstatymo straipsniai atitinkamai papildant Įstatymo projektą Nr.2.

3) Siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo savivaldybės institucijų funkcijos turėtų būti dėstomos kaip *konkreči veikla*. Atsižvelgdami į tai, siūlytume tikslinti funkcijų formuluotes atsisakant nekonkrečių žodžių, pvz., „užtikrina“, „pagal kompetenciją“ ir kitų (pvz., Įstatymo projekto Nr. 2 3 straipsnis), ir suformuluoti taip, kad formuluotėje būtų įvardijamas (įvardijami) arba iš formuluotės būtų aiškus (aiškūs) funkcijų atlikimo rezultatas (rezultatai).

Patikslinus Projektus šiais aspektais siūlome Projektus papildomai suderinti su Vidaus reikalų ministerija.

2. Projektų baigiamosiose nuostatose numatoma, kad atitinkami subjektai iki 2023 m. kovo 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus (pvz., Įstatymo projekto Nr. 2 7 straipsnio 4 dalis – „*Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir savivaldybių institucijos iki 2023 m. kovo 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus*“; Įstatymo projekto Nr. 5 6 straipsnio 4 dalis – „*Lietuvos Respublikos Vyriausybė, socialinės apsaugos ir darbo ministras ir savivaldybių institucijos iki 2023 m. kovo 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus*“; Įstatymo projekto Nr.15 4 straipsnio 4 dalis – „*Socialinės apsaugos ir darbo ministras ir savivaldybių merai iki 2023 m. kovo 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus* ir t.t. Norime atkreipti dėmesį į kelis aspektus dėl nuorodų į savivaldybių institucijas ir savivaldybių merus:

1) vienuose projektuose formuluojant analogiškas nuostatas, duodama nuoroda ne į savivaldybių institucijas, o nurodoma konkrečiai, pvz., Įstatymo projekto Nr.15 4 straipsnio 4 dalyje nurodomi savivaldybių merai. Siūlome įvertinti, ar nuostatos neturėtų būti suvienodinamos (kai turimi omenyje tie patys subjektai);

2) atsižvelgiant į tai, kad Projektų baigiamuosiuose straipsniuose atitinkamos straipsnių dalys, kuriose nustatoma, kad savivaldybių institucijos įgyvendinamuosius teisės aktus turi priimti iki 2023 m. kovo 31 d., įsigalios anksčiau negu 2023 m. balandžio 1 d., atkreipiame dėmesį, kad šiuos teisės aktus turės priimti dar senosios kadencijos savivaldybės institucijos; o „savivaldybių institucijos“ – būtų suprantamos šiuo metu galiojančio Vietos savivaldos įstatymo prasme (**merai nepatenka į šią apibrėžtį**) – žr. Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalį: „**Savivaldybės institucijos** – už savivaldos teisės įgyvendinimą savivaldybės bendruomenės interesais atsakingos institucijos: 1) **savivaldybės atstovaujamoji institucija** – savivaldybės taryba, turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, kuriai vadovauja Lietuvos Respublikos savivaldybių

tarybų rinkimų įstatymo (toliau – Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas) nustatyta tvarka vienmandatėje rinkimų apygardoje tiesiogiai išrinktas savivaldybės tarybos narys – savivaldybės meras (toliau – meras). Meras yra savivaldybės vadovas, vykdamas šiame ir kituose įstatymuose nustatytus įgaliojimus; 2) **savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos) – savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas (pavaduotojai)** (kai ši (šios) pareigybė (pareigybės) steigama (steigiamos) ir kai šiai (šioms) pareigybei (pareigybėms) suteikiami vykdomosios institucijos įgaliojimai), turintys viešojo administravimo teises ir pareigas“;

3) atitinkamų Projektų baigiamosiose nuostatose turi būti nurodyti tie subjektai, kurie turės priimti atitinkamus teisės aktus atsižvelgiant į atitinkamo Projekto nuostatas ir Projektų aiškinamojo rašto 12 dalyje nurodomus teisės aktus (pvz., **Įstatymo projekto Nr. 1** nurodyta, kad teisės aktus turi priimti Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, tačiau Projektų aiškinamajame rašte nurodytas Vyriausybės ir socialinės apsaugos ir darbo ministro priimami teisės aktai, **Įstatymo projekto Nr. 12, Įstatymo projekto Nr. 13** ir kituose – nurodyti kiti subjektai ir kita).

Siūlome įvertinti šiuos aspektus ir tikslinti Projektus (prireikus ir Projektų aiškinamąjį raštą).

3. Atkreiptinas dėmesys, kad Vidaus reikalų ministerija Vyriausybei pateikė Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1268 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (TAP Nr. 23-2023(2), kuriame nustatytos kitokios įstatymo taikymo nuostatų formuluotės. Siekiant teisės aktų normų vienodumo ir nuoseklumo siūlome šias nuostatas suderinti.

4. **Vyriausybės nutarimo projektu, kuriuo Seimui teikiami Projektai** siūloma Projektus *svarstyti skubos tvarka*, nes „šio nutarimo 1 punkte nurodytais įstatymų projektais siekiama įgyvendinti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 pakeitimo įstatymą, kuris įsigalioja 2023 m. balandžio 1 d.“ Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Seimo statuto 162 straipsnio 2 dalį „įstatymų projektų svarstymo skubos tvarka procedūra gali būti taikoma tik ypatingais atvejais, kai dėl susidariusių politinių, socialinių, ekonominių ar kitų aplinkybių būtina skubiai nustatyti naują ar pakeisti galiojantį teisinį reglamentavimą siekiant užtikrinti svarbius visuomenės ir valstybės interesus, apsaugoti kitas konstitucines vertybes“. Šia Seimo statuto nuostata įgyvendinamas 2019 m. balandžio 16 d. Konstitucinio Teismo nutarimas. Nei minėtoje Vyriausybės nutarimo projekto nuostatoje, nei Projektų aiškinamajame rašte nėra nurodyta argumentų, kurie pagrįstų bent vienos iš Seimo statuto 162 straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių egzistavimą. Be to, VSĮ, kuris nors ir įsigalioja 2023 m. balandžio 1 d., buvo priimtas dar 2022 m. birželio 30 d., paliekant pakankamai laiko priimti reikalingus įgyvendinamuosius įstatymus. Atsižvelgiant į tai, šia informacija (argumentais) siūlytina papildyti ir Projektų aiškinamąjį raštą (detalizuojant). Jei Projektų iniciatoriaus argumentai pasirodytų nepakankami ir tai nebūtų laikoma ypatingu atveju dėl susidariusių politinių, socialinių, ekonominių ar kitų aplinkybių atsiradusia būtinybe, skubos tvarka priimtas įstatymas galimai prieštarautų Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, 5 straipsnio 2 ir 3 dalims, pagal priėmimo tvarką – Konstitucijos 69 straipsnio 1 daliai.

Taip pat siekiant įgyvendinti teisėkūros ekonomiškumo principą, siūlome VSI įgyvendinamuosius įstatymų projektus pagal galimybes (pvz., VSI įgyvendinamieji įstatymų projektai yra vienodoje stadijoje, t. y. jau pateikti Vyriausybei) apjungti į vieną „paketą“ (Seimui teikti vienu Vyriausybės nutarimu, teikiant vieną Projektų aiškinamąjį raštą).

Dėl Įstatymo projekto Nr.1:

5. Civilinio kodekso (toliau – CK) 2.246 straipsnio 2 dalis reglamentuoja ne atleidimą nuo vaiko globėjo (rūpintojo) pareigų, o nušalinimą nuo šių pareigų (2. *Globėjas ar rūpintojas, kurie netinkamai atlieka pareigas, neužtikrina globotinio ar rūpintinio teisių ir interesų apsaugos, naudojami savo teisėmis savanaudiškais tikslais, gali būti nušalinti nuo globėjo ar rūpintojo pareigų. Jeigu šiais globėjo ar rūpintojo veiksmais buvo padaryta žalos neveiksniam tam tikroje srityje ar ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui, globėjas ar rūpintojas privalo ją atlyginti*). Todėl atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekto Nr.1 1 straipsnyje siūlomas CK 3.210 straipsnio 4 dalies keitimas nėra teisiškai tikslus ir korektiškas, todėl turi būti tikslinama ši formuluotė „<...> buvę vaiko globėjai (rūpintojai), jei globa (rūpyba) panaikinta dėl jų kaltės šio kodekso 3.246 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais...<...>“.

6. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto Nr.1 7 straipsniu keičiamame CK 3.266 straipsnyje be kita ko siūloma keisti ir Vyriausybės tvirtinamų nuostatų pavadinimą (žr. šio straipsnio 4 dalį – vietoj patvirtinti Vaiko globos organizavimo nuostatai siūloma keisti į tvirtinamus vaiko globos (rūpybos) organizavimo nuostatus), atkreipiame dėmesį, kad **turi būti keičiamas ir CK 3.269 straipsnio 10 punktas** (kuriame taip pat yra nuoroda į Vyriausybės patvirtintus Vaiko globos organizavimo nuostatus). Analogiška pastaba taikytina ir Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 140²⁸ straipsnio 2 dalies nuostatai, todėl **Įstatymo projektą Nr.16** siūlome papildyti šios nuostatos keitimu.

Dėl šios priežasties taip pat **turi būti keičiamas ir Civilinio proceso kodekso 500 straipsnio 1 dalies 6 punktas** (Civilinio proceso kodeksas šiame „pakete“ nėra siūlomas keisti).

Dėl Įstatymo projekto Nr.2:

7. Reikia tikslinti Įstatymo projekto Nr.2 7 straipsnio 4 dalį, kurioje numatyta „*Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir savivaldybių institucijos iki 2023 m. kovo 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus*“ dėl šių priežasčių:

1) Projektų aiškinamojo rašto 12 dalies 2 punkte nėra nurodyta, kad Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turėtų priimti atitinkamus teisės aktus; siūlome įvertinti Įstatymo projekto Nr.2 7 straipsnio 4 dalies atitiktį Įstatymo projekto Nr.2 nuostatomis (teisės aktus priimsiančių subjektų aspektu), bei tikslinti, prireikus ir Projektų aiškinamąjį raštą (be kita ko ir dėl Įstatymo projekto Nr.2 1 straipsnyje minimos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos tvarkos – ar ji bus priimama kaip atskiras teisės aktas? jei taip – pildytinas Projektų aiškinamasis raštas);

2) dėl nuorodos į savivaldybių institucijas – žr. šios išvados 2 pastabą.

8. Įstatymo projektas Nr.2 tikslintinas teisės technikos aspektu, atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d.

įsakymu Nr. 1R-298, 76 punkto reikalavimus: siūlome nevertoti nekonkrečios nuorodos „*teisės aktų nustatyta tvarka*“ arba ją sukonkretinti Projekto Nr.2 5 straipsnio 1 dalyje keičiamo Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 50 straipsnio 1 dalies 9 punkte.

9. Dėl Įstatymo projekto Nr.4:

Atkreipiame dėmesį, kad turi būti keičiama ir Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 25¹ straipsnio 3 dalis – joje duodama klaidinga nuoroda į Socialinių paslaugų įstatymo 20 straipsnio 3 dalį („*Asmeninis asistentas, pradėdamas teikti asmeninio asistento paslaugas, turi būti išklauses įžanginius individualios priežiūros personalo mokymus, jeigu neturi Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyto išsilavinimo arba nėra įgijęs socialinio darbuotojo padėjėjo, lankomosios priežiūros ar asmeninio asistento kvalifikacijos pagal socialinių darbuotojų padėjėjo, lankomosios priežiūros ar asmeninio asistento profesinio mokymo programą.*“). Išsilavinimo reikalavimai yra nustatyti Socialinių paslaugų įstatymo 20 straipsnio 6 dalyje, todėl atitinkamai pildytinas Projekto Nr.4 2 straipsnis (darant išlygą dėl šios nuostatos – 2 straipsnio atitinkamos dalies ankstesnio įsigaliojimo).

Dėl Įstatymo projekto Nr.5:

10. Įstatymo projekto Nr.5 5 straipsniu keičiamo Socialinių paslaugų įstatymo 35 straipsnio 4 ir 6 dalys tikslintinos, nurodant atskaitos tašką – nuo ko skaičiuojamos 5 darbo dienos. Taip pat neaišku, kas yra 6 dalyje vartojama vertinamojo pobūdžio formuluotė – reali galimybė (*įstaigos reali galimybė nustatytus trūkumus pašalinti*). Siūlome sukonkretinti arba atsisakyti neapibrėžtos, vertinamojo pobūdžio formuluotės.

11. Dėl Įstatymo projekto Nr.5 6 straipsnio 4 dalies nuostatos „*Lietuvos Respublikos Vyriausybė, socialinės apsaugos ir darbo ministras ir savivaldybių institucijos iki 2023 m. kovo 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus*“ – žr. šios išvados 2 pastabą.

12. Siūlome papildyti Projektą Nr.5, keičiant ir Socialinių paslaugų įstatymo 14¹ straipsnį, kuriame nurodoma Lietuvos statistikos departamento kompetencija (šio departamento pavadinimas pakeistas į *Valstybės duomenų agentūrą*, žr. Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymą). Papildžius Projektą Nr.5 nauju straipsniu, jo įsigaliojimas turėtų būti ankstesnis, negu nurodoma Projekto Nr.5 6 straipsnio 1 dalyje (bus reikalinga išlyga dėl šio straipsnio). Analogiška pastaba taikytina ir dėl kitų Projektų (pvz., dėl Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 44 straipsnio 1 dalies 2 punkto a papunkčio ir 62 straipsnio 5 dalies, todėl Įstatymo projektą N. 16 siūlome papildyti šių nuostatų pakeitimu).

13. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad reikėtų keisti ir Socialinių paslaugų įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 15 punktą, kuriame reikia patikslinti įstatymo pavadinimą – vietoj nuorodos į „*Žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimo profesine liga laikinąjį įstatymą*“ turi būti nuoroda į „*Žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinąjį įstatymą*“ (darant išlygą dėl šio straipsnio ankstesnio įsigaliojimo).

Dėl Įstatymo projekto Nr.6:

14. Vadovaujantis VSI 3 straipsnio 3 dalimi, meras – tai savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės vadovas), todėl keičiant Išmokų vaikams įstatymo 15 straipsnį, reikėtų tikslinti ir klaidinantį šio straipsnio pavadinimą („Išmokas skiriančios ir mokančios *įstaigos*“). Be to, atsižvelgiant į tai, kad išmokų vaikams skyrimo procedūra apimtų, pvz., teisės į išmoką nustatymą, išmokos dydžio apskaičiavimą, pateiktų dokumentų įvertinimą ir kita, siūlome svarstyti pasirinktą modelį (kai išmokos vaikams skiriamos savivaldybės mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo sprendimu) ir keičiant Išmokų vaikams įstatymo 15 straipsnį nustatyti, kad išmokų vaikams teikimą vykdo savivaldybės administracija, tokiu būdu įvardijant savivaldybės administraciją kaip konkretų savivaldybės viešojo administravimo subjektą, atsakingą už išmokų vaikams skyrimą ir mokėjimą pagal Išmokų vaikams įstatymą.

15. Atsižvelgiant į tai, kad Išmokų vaikams įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje išmokos gavėjui privalu pranešti savivaldybės administracijai apie aplinkybes, turinčias įtakos išmokų dydžiui ar mokėjimui, siūlome įvertinti, ar, Įstatymo projektu Nr. 6 teikiant 20 straipsnio 1 dalies pakeitimą, nebūtų tikslinga jį peržiūrėti ir išmokos gavėjo informavimo pareigą palikti nustatytą savivaldybės administracijai kaip atsakingam už išmokų mokėjimą subjektui.

16. Atsižvelgiant į Įstatymo projektu Nr. 6 teikiamą Išmokų vaikams įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 11 punkto nuostatos „nuo kito mėnesio, kurį“ pakeitimą ir, siekiant aiškumo bei vienodo nuostatų taikymo, siūlome įvertinti poreikį tikslinti ir to paties straipsnio 18 ir 19 punktuose vartojamą nuostatą „nuo kito mėnesio po to, kai“.

17. Siūlytina įvertinti, ar Įstatymo projektu Nr. 6 7 straipsnyje siūlomas reguliavimas dėl savivaldybės mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo teisių nustatymo, neturėtų būti taikomas savivaldybės administracijai ir jai suteikiamomis teisėmis, kurios būtinos skiriant ir mokant išmokas vaikams.

18. Pastebime, kad Įstatymo projektu Nr. 6 8 straipsnio 3 dalyje siūlomos nustatyti pereinamosios nuostatos siejamos tik su išmokų vaikams skyrimu, tačiau neapima atvejų, jei iki įstatymo pakeitimų taikymo būtų kreiptasi dėl išmokų mokėjimo, pvz., mokėjimo nutraukimo, stabdymo ar kitų atvejų. Siūlome papildyti formuluotę nurodytu aspektu.

Dėl Įstatymo projekto Nr.7:

19. VSI 33 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybės administracija yra savivaldybės biudžetinė įstaiga (ne institucija), todėl Įstatymo projekto Nr.7 2 straipsnyje (keičiamas įstatymo 9 straipsnis) siūlomas socialinę paramą mokiniams administruojančių institucijų patikslinimas turi būti koreguojamas. Be to, kai Įstatymo projektu Nr.7 teikiamais pakeitimais nustatoma, kad meras turi teisę priimti sprendimus dėl socialinės paramos mokiniams teikimo bei nustato produktams įsigyti skiriamų lėšų dydį (Įstatymo projekto Nr.7 4, 5, 6, 7 straipsniai), toks reguliavimas suponuoja, kad tiek meras (savivaldybės vykdomoji institucija), tiek savivaldybės administracija (savivaldybės biudžetinė įstaiga) organizuoja šios paramos teikimą ir yra socialinės paramos mokiniams savivaldybėje administravimo subjektai. Šiuo aspektu siūlome peržiūrėti ir Įstatymo projekto Nr.7 keičiamo įstatymo 11 straipsnio 5 ir 7 dalių formuluotes dėl nuorodos į 9 straipsnį ir

nuostatos „šios institucijos“ vartojimą. Taip pat, priklausomai nuo pakeitimo korekcijų, turi būti patikslintas ir Įstatymo projekto Nr.7 2 straipsnio įsigaliojimo momentas.

20. Įstatymo projekto Nr.7 7 straipsnyje keičiama 15 straipsnio 3 dalies 1 punkto nuostata tikslinti atsižvelgiant ir į savivaldybės mero funkcijas, nes vadovaujantis VSI 33 straipsnio 3 dalies 3 punktu savivaldybės administracija įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų, išlaidų ir kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą, o savivaldybės meras (27 straipsnio 2 dalies 2-3 punktai) administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą, administruoja savivaldybės turtą, be to, savivaldybės tarybai atsiskaito kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

21. Atkreipiame dėmesį, kad 2024 m. sausio 1 d. įsigalios naujos redakcijos Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymas (Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas), kuriuo sąvoka „neįgalusis“ keičiama į sąvoką „asmuo su negalia“, todėl, siekiant teisėkūros ekonomiškumo, siūlome įvertinti galimybę papildyti Projektu Nr. 7 keičiamą 5 straipsnį ir 2 dalies pakeitimu bei 15 straipsnio 8 dalies pakeitimu, numatant juose vartojamos sąvokos „neįgalus“ pakeitimą ir nustatant šių patikslinimų įsigaliojimo datą – 2024 m. sausio 1 d.

Dėl Įstatymo projekto Nr.8:

22. Įvertinus tai, kad Įstatymo projektu Nr.8 teikiamais pakeitimais nustatoma, kad meras ar jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas priima sprendimą dėl piniginės socialinės paramos teikimo, o šios paramos teikimą organizuoja meras ir savivaldybės administracija, kuri ir teikia šią paramą, siūlome peržiūrėti 20 straipsnio nuostatą dėl asmeniui grąžinamų dokumentų, 23 straipsnio 2 dalies 10 punkto, 3 dalies nuostatą dėl paramą gaunančių asmenų gyvenimo sąlygų patikrinimo ir buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto surašymo ir aiškiai suformuluoti nuostatas pavedant šiuos veiksmus atlikti savivaldybės administracijai, o ne merui ar jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui, kurie priimtų sprendimus dėl paramos teikimo.

23. Įstatymo projekto Nr.8 7 straipsnio 3 dalyje siūlome įvertinti poreikį formuluotėje nurodyti ne tik piniginės socialinės paramos skyrimo, bet ir mokėjimo atvejus.

24. Pastebime, kad Įstatymo projekto Nr.8 7 straipsnio 4 dalyje nurodytos „savivaldybių institucijos“ suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos iki 2023 m. kovo 31 d. galiojusio Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme.

Dėl Įstatymo projekto Nr.11:

25. Įstatymo projektu Nr.11 keičiant Valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnį, siūlytume tikslinti Projektu Nr. 11 keičiamą šio straipsnio 3 dalį, o taip pat ir 4 dalies nuostatą, nustatančias, kad Lietuvos Respublikos pirmojo ir antrojo laipsnių valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatus tvirtina Vyriausybė. Siekiant teisėkūros ekonomiškumo, būtų tikslinga pavesti šiuos

nuostatus tvirtinti Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai arba tiesiogiai – socialinės apsaugos ir darbo ministrui. Pastebime, kad Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatus tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, ir, suteikus įgaliojimus, šie nuostatai yra patvirtinti socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-670 „Dėl socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“. Šiuo atveju būtų tikslinga svarstyti analogiško reguliavimo nustatymą.

26. Siekiant teisėkūros ekonomiškumo, siūlytume patikslinti ir Projektu Nr.11 keičiamo 6 straipsnio nuostatą atsisakant Lietuvos Respublikos pirmojo ir antrojo laipsnių valstybinių pensijų skyrimo komisijos sudėties tvirtinimo Vyriausybės nutarimu, pavedant šios komisijos sudėtį nustatyti socialinės apsaugos ir darbo ministrui. Įstatyminė nuostata dėl komisijos sudėties, jos atnaujinimo kas dvejus metus bei besikeičiantys į komisijos sudėtį įeinantys nariai, pavyzdžiui, ministro politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, lemia dažną šio nutarimo keitimą, atnaujinant komisijos sudėtį ir keičiant tą patį nutarimą pasikeitus bent vienam nariui.

Dėl Įstatymo projekto Nr.17:

27. Siekiant keičiamos nuostatos tikslumo ir aiškumo, siūlome Projekto N.17 1 straipsnyje dėstomo Šeimynų įstatymo 3 straipsnio pakeitimo formuluotėje „savivaldybių merų ar jų įgaliotų savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų“ vartoti vienaskaitą „savivaldybės mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos tarnautojo“.

28. Siūlome papildomai įvertinti Projektu N.17 teikiamą Šeimynų įstatymo 15 straipsnio 2 dalies bei 4 dalies pakeitimų dėl sutarčių sudarymo ar jų sudarymo mero nustatyta tvarka suderinamumą su VSĮ 15 straipsnio 1 dalies 18 punkto nuostata dėl išimtinės savivaldybės kompetencijos – savivaldybės vardu sudaromų sutarčių tvarkos nustatymo.

29. Siūlome įvertinti, ar Projektu N.17 teikiamame Šeimynų įstatymo 15 straipsnio 7 dalies pakeitimu nebūtų tikslinga nustatyti, jog savivaldybės, kurioje įsteigta šeimyna, administracija, gavusi šeimos dalyvio pateiktą prašymą, kompensuoja faktiškai patirtas ir pagrįstas šeimos steigimo išlaidas mero nustatyta tvarka.

30. Siekiant taikymo aiškumo, siūlytume Projektu N.17 teikiamame Šeimynų įstatymo 16 straipsnio pakeitime nustatyti vieną subjektą (savivaldybės administraciją?), kuriam būtų pateikiama šeimos lėšų panaudojimo ataskaita.

31. Atsižvelgiant į tai, kad Projektu Nr. 1 yra pakeičiamas Vaiko globos organizavimo nuostatų pavadinimas, tai sistemiškai pavadinimas turėtų būti tikslinamas ir Projektu N.17 keičiamo Šeimynų įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte bei 20 straipsnio 3 dalyje.

32. Atsižvelgiant į tai, kad socialinės apsaugos ir darbo ministerija formuoja smurto artimoje aplinkoje prevencijos politiką ir koordinuoja priemonių šioje srityje įgyvendinimą, kartu turėtų būti teikiami ir Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo nuostatai, susijusių su savivaldybių institucijų ir savivaldybės administracijai nustatytų funkcijų nustatymu šioje srityje, įvertinant VSĮ nuostatas, pakeitimai. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2023 m. liepos 1 d. įsigalios Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo

Nr.XI-1425 pakeitimo įstatymas Nr. XIV-934, todėl šiuo atveju turėtų būti teikiami iki 2023 m. rugpjūčio 31 d. galiosiančių įstatymo nuostatų pakeitimo projektas ir nurodyto pakeitimo įstatymo Nr. XIV-934 tikslintinų nuostatų pakeitimo projektas.

33. Taip pat **Projektu aiškinamaji rašta** siūlome tikslinti ir šiais aspektais:

1) jo 12 dalyje nurodyti ne visi teisės aktai, kurie turės būti priimti įgyvendinant Projektų nuostatas (pvz., dėl Įstatymo projekte Nr.5 siūlomų nuostatų atitinkamus teisės aktus turės priimti ir savivaldybių institucijos; dėl Įstatymo projekte Nr.15 siūlomų nuostatų, turės būti keičiamas ir socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. sausio 23 d. įsakymas Nr.A1-39, taip pat atitinkamus teisės aktus turės priimti ir savivaldybių merai; ir t.t.)

2) Projektų aiškinamajame rašte yra netikslumų: pvz., 11 psl. pastraipoje „Projektu Nr.4 ir Projektu Nr.18 (3 punktas) siūloma:“ išbraukta klaidinanti nuoroda į 3 punktą; turėtų būti vienodai vartojamos įsivestos santrumpos dėl projektų ir pan.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Aida Gritienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė

Aida Gritienė, Daiva Gubistienė, Tatjana Knyzienė, tel. +37052098839; +37066842791, +37052098736; +37065842740, +37052098862; +37066842882, el. p. aida.gritiene@lr.v.lt, daiva.gubistiene@lr.v.lt, tatjana.knyziene@lr.v.lt